

Armengot Marques 1er Apte 1868 Liceso

63

= Viva l'poble soberà! =

Acte primer.

692

1840

Jan 1st

1841

Jan 1st

1842

= Viva l' poble soberà. =

Comedia de circumstancias
en 3 actes.

1868.

= Personas. =

Paula.

Nena.

Francisca.

Pascual.

Antonet.

Mosen Ganne.

Felip.

Ramon.

Cladó de Policia.

Anjaleta.

Caleo de Mossos.

Gent del pobre, mossos de la
escuadra, mariners, soldats.

= Acte 1.º =

Galeria de una cara mitjana
 ale vistes al camp.

Escena 1.^a

Paula = Nena.

Pau = Aipó' es un martiri molt
 atros: tous dias sens tenir
 la mes minima noticia. Pa
 sa un mes que se u va aná,
 noya.

creu = Au l'va cumplir, mare;

ahi l'va cumplir.

Pau = Cuans disgustos ab un
any! Al menos te veiges
mes animada.

Ne = Y com vol qu'ho estigui?
Un any cumpli' la semana
pasada que va sorti' de aquesta
casa l' Pascual, y es va
trasladar a Marsella seguint
de la justicia que l'persegua.
D'aquell dia ensa ni un
sol moment de satisfaccio'
ni vaquit per mi!

Pau = Al menos, cuand lo
noy era aqui ho passabam
millores; sempre deya alguna

cosa que no feya riure, sempre m' donaba alguna noticia, que feya reueixa en nosaltres la esperança de veure arribat al nostre desterrat. Perque l'vaig deivar mar-
par?

Man- Serem tan desditadas que també li hagi succehit alguna desgracia? No pot se, mare, no. No hem fet cap mal perque' Deu del cel nos castigua ab tantas tribulacions.

Pau- Donchs perque' no escriu?

perque' no us dona alguna
nova?... perque' tarda tan?
perque' no torna?

Me = ety mare! qui tingues al-
guna resposta satisfactoria
per poguerli donar!

Pau = Po no se' lo que contesta' al
^{senyor}
~~Mosen~~ Pau me eman me

pregunta per ell, y sembla
que ell persisteix mes ab
las sevas preguntas eman
mes aprurada m'heu per
donarli una resposta.

Me = Aquest home nos vol mal,
mare.

67
Paul: Ah, filla, encara que se
m' resisteix lo creureu, me
convencio mes cada dia de
que lo que dius es una ve-
ritat. Pero com pot ser si
ha rebut tans favors del
meu marit, que al cel
sia?

Meu: Sempre l'cor me diu que
aquest home se vol venjar
perque jo no accedeixo a
las sevas pretensions. Si jo
tinc la meua paraula don-
da; si l'meu cor es tot del
Pascual, com puch estimar
jo al nebot d'aquest home?

Pau- La paraula es antes que tot,
pilla meua: la gent honra-
da no falta may a' la seva
paraula.

Ueu- Calli, mare, que es aqui.

Ueuena 2^a.

Ditar = Mosen Jaume.

Pau- Bonas tardes vos do Deu.

Pau- Que tingua molt bonas
tardes, ~~Mosen~~^{Geno} Jaume.

(Las dos li besan la ma.)

Pau- Deu te fassia bona. Que no
pau surtit a' dona l'ou?

Pau = No senyo, veig! Però me he trobat massa bé: tot avuy m'ha rodejat la migranya.

Pau = La migranya, eh? Bah, bah, a tu ten passa alguna, y me la callas.

Pau = No senyo, no.

M = (Ay, que me n'ha poch de goig!)

Pau = Pares, Paula, que ja sabs que jo no soch cap torto...

Pau = Li dich que no.

Pau = Doudis ja veuras com jo te ho endevino. Ahont es l'Antonnet?

Pau = Lo m'penso que se n'va ana a Barcelona perquè hi tenia

alguna cosa que fer. —

Pau = Etipo' es mentida. Barcelona
es cap a' Ponent y l'Autoves
va marcap' cap a' Llevant.

Pau = No ho cregui!

Neu = (Uy, hasta ris espia!)

Pau = Lo que t' dich es la veritat.
Y sabs alont penso que va
amar? A transa a veurer
al Pasqual, a perdvers al
costat d'ell; a aprendrer
doctrinas malehidas.

Pau = Jo no penso. —

Pau = No m' dignias mentidas,
perque jo conech als coipos

asseguit. Encara temin
confianças ab aquest mingo?
Encara no desistiu de fi-
carlo en la vostra família?
Llúcia gent mes obeccada!
Lo + he proposat per unirlo
ab la teua filla un jove de
bon cor, de bona educació,
obediunt, religiós, contrari
a las doctrinas infames
que avuy son lo corch de
la nostra societat; pero
vosaltres no escolteu mes
que l'vostre capricho, y
aixó os te de conduhir a
la ruina.

Pau- Pero, ^{Geno!} ~~no~~ Dame, que
ni faréu, si ja estalea do-
nada la paraula?

Pau- La paraula! tota persona
prudent la retira euan ha
sigut donada ab iimprome-
ditacio! Y tu que fas aqui?
que no respous? sembla
que' hakis quedat muda.

Mex- Si ja li he dit tantar vegades!
lo meu cor no pot fer trai-
cio!

Pau- Y estas segura de la seva
correspondencia?... ay noya,
ls miryons del dia de avuy,
olvidan ab molta facilitat;

Salvare vos vestros duos y
salva tu al teu fill.

Pau = Corge pura! y que hi haig
de per, jo?

Pau = Forte obeli; no ets mare?

donchs portat com a tal.

Mira, e Vena, retirat, que
no deus tu sentir algunes
frases que tal volta surtirant
dels meus llabris.

M = Que faig, mare?

Pau = Retirat, noya, retirat.

Escena 3^a

Paula = Moscu Tanne.

71

Paula = Paula, ave estem sols. Deu
evitar-se sempre l'obsequio
de la mare devant la filla;
y com aqui tu ets la ver-
dadera culpable, no puch
jo excusarme de tirarte en
cara lo teu comportament.

Paula Però que he fet jo, Deu meu,
que he fet?

Paula = Que has fet? Has donat
alas a una passió criminal;
has consentit la comunicació
de dugas ànimas, que per
totes las lleys divines y
humanas debian estar

separadas. La unió de si
Pascual ab la teva filla, es
la unió del llop ab la ovel·la,
Pau- I que hi faré jo, que hi faré
pobre de mi...

Pau- Que hi farás? cenyirte
ab los consells que ~~te~~ dona
qui t'vol bé. Fer tota los es-
forsos perquè la Neva con-
sentia en unir-se en matri-
moni ab lo meu nebot que
es la persona capaç de salvá
aquesta casa infortunada
del errat camí que segueix.
Pau- Pero, que me saboste' que

la noya...

72

Pau - Jo no se'mes que l'diber que
te una mare de família:
no se'mes que lo que prece-
nen los preceptes divins.
Vostres esteu perdudas;
aquest Pascual, conegut en
mal hora, ha de ser la vostra
ruina: lo teu fill esta' ja
desencaminat: lo tens ja
per aquets noms de Deu
corrent aventuras...

Pau - Nol dir...

Pau - Si, no m'ho neguis: Tu estas
sobresaltada: No correch: pero
si segueiras los meus consells

encara hi ets a temps de
salvarlo.

Pau = Per amor de Deu, ^{Genot} ~~meu~~ Pau-
me: protejèssim: diguin
lo que tinc de fer.

Pau = Per medi hi ha, y aquest es
infalible. Per que la teva
filla consentia en ser esposa
del meu nebot y tot estara
salvat. So li he dit que m'
vinguia a trobar aqui. Ja
l'estranyo que tardia tant.

Pau = Pero ella ~

Pau = Fes los ultims esforços: feslos,
Paula, per la salvacio de ella,
y la dels teus fills.

Pau = Estich pronta.

Dau = Miral: ja es aquí.

Escena 4^a

Dits y Felip.

A costat noy, Estabanave
parlant de tu. La Paula està
prompte a' protegir lo teu
amor: ella porava de sa
part tot uan puguia a'
fi de que la seva filla te
miri at bon ulls.

Pau = (Deu meu!)

Feli = I jo per ma part estich

estich prompte a' conser-
varme tot a' ella, a' per la
felis.

Paul- I ho lograva, Paula, no ho
duptias,

Paul- Digamne lo que t'inch de
per.

Paul- En primer lloch crech que
pora del cas eridar la noya.
Ab euabevol escura de i parem
als dos aqui, que tu pots
tenir tota la conbiansa ab
lo meu nebot, perque jo li
trich. Lee s'expliquian los
dos, y segons lo resultat ven-
nem la determinacio que

¿podrá pendre. Y' sembra 74
be.

Pau = Que li dire jo? com corté
vulga.

Pau = (Felip, segueix las nuevas
instruccions.)

Feli = (Las seguiré, oncle.)

Pau = Pa la pots eridar.

Pau = Noya, nena.

Escena 5^a

Dits = Nena.

Me = Que mana mare?

Pau = (No se lo que diguà :-)

Mira, ^{et tenor} mosen D'auue diu.
(No m' puch treure les pa-
rulas de la boca.) Que l'
deu rebot...

Pau = Pa veuras, noya. Jo y ta
mare truu que arreglar un
assunto interesant, y ella
voldria que mentres tant
donessis un poch de conversa
a m' al Felip, que m' te de
aguardar aqui.

Ne = Jo, mare...

Fel = Si incomodo...

Pau = (Noya, fesho per Deu.

Ne = No, lo que es per mi.

Pau = (No perdias temps. (a Felip)

Donchs quand siguià del 75
August, Paula, podrem anar
pés alla diis...

Pau = Quan voste vulguia.

Pau = Anem pues.

Escena 6^a

Nena = Felip.

Fel: La que la ocasió me es
favorable, me vols escoltar
per última volta Nena?

Ne = M'hi veig obligada, y
no per voluntad meua,

Felip:

Fel: Continua, es sent alar de

de les teus desprecis. A pesar
de ells te vull parlar per
última vegada. Lo que he
suportat, lo que estic suportant
per tu, ho sabes molt temps
ja: no pots tenir el mes
mínim digne de que el
meu amor es gran, de que
sols per tu visch, de que no
tinc en lo meu altre ob-
jecte que tu. Ho creus aixís,
meua, ho creus?

Me = No.

Gel = Que dius?

Me = Ho tornes a repetir: no.

Ab que me has demostrat

76
aquet casu? ab que?
privantme de la poca tran-
quilidat que podia disfrutar
entremitt de la desgracia
que segueix los meus passos
en aquesta vida tan amarga
pera mi.

Fel - Que injusta ets, Nena! Com
te cega la passio' qu' alimentas!
Lo foscual olvidantse de
tu per ficar-se ab aquestas
calaveradas que dispressan
ab lo nom de politica, te
fa desgraciada, porque m'
donas a mi la culpa? Que
no veus que de tu no seu

recorda? que no t' dona
compte de las sevas accions
siquera? Que no content
de burlarse del teu amor
drecaminant al teu jor-
ma, conduhintlo a una
perdicio' segura?

M = Calla, boca de escorpi, calla:
not' complaguis clavant
de aquet modo la punta
de un punyal al vint del
meu cor. Si jo l'estimo, si
de dia y de nit esta l'meu
pensament clavat en ell,
si per ell donaria cent vidas
si cent vidas tingues.

77

Fel = Oh rabia! Donchs no m' doncas cap esperança?

Me = De que'?

Fel = De unir la teva sort ab la meua.

Me = No blasfemias, Felip, calla. No me insultias hasta lo estremo de creure que puch faltar a la paraula que li tinc donada.

Fel = Si ell se esta burlant de aquesta paraula.

Me = Me causa horror, uesteu: las tevas paraulas envenenan la meua existencia.

Fel = Acabem, Nena; te ho pro-

poso per la última vegada.
Vols ser meua?

Ne = No, y mil vegadas, no.

Jel = Pensa lo que dius.

Ne = Los teus prechs son inútils.

Jel = Te hi penediràs.

Ne = Ganay.

Jel = Te costarà moltes llàgrimes.

Ne = Per ell les derramaré ab
gust.

Jel = No tindrás pau sobre la
terra.

Ne = Deu del cel me la donarà.

Escena 9.

Dits = Paula - Mosen Gauras.

78
Dau- Iu son aquets erits?

Pau- Iu tenu, noya?

Ne- Mes, mare; jo estic tranquila.

Yel- (Es impossible, oncle.)

Dau- (Posarem ab joels meus
meus violents.)

Ne- Deu meu!

Pau- et mi me agafara algun
treball.

Dau- Donchs tu cada dia mes
Assuda?

Ne- Cada dia mes fidel.

Dau- I'has proposat arrastrear
ab la teva perdicio a tota la
família, y ho lograras, ho
lograras. Poch te falta ja.

Gothom te' la salud perduda,
etc = Fobre mare!

Pau = Filla meua!

Pau = Lo teu germà abandonat als
seus vicis; passant la vida
entre cafès y casas prostituidas,
no l' veurem mes, o si torna,
se presentara com lo fill pro-
dig, demacrat, asqueros,
ple de inmundicia.

Escena D.

Dits = Antonet.

Entre saltant per la brana de
la galeria que dona al camp.

Aut. Torchs se equivoca, perque
me cara estich mes bo' que
cuau me u' vaig amar.

Pau. Fill meu!

Ne. Antonet!

Aut. Mare! germana!

Get. (Llamps del cel.)

Pau. (Ha burlat la meua astucia.)

Pau. Es veritat, fill meu, que t'
triuch aqui, entre ls meus
brassos?

Aut. Si, mare, si!

Ne. Se sembla impossible,

Antonet! *d' Amor*

Aut. Es clar, com moreu Pau me
or hauria donat tans bons

informes... ^{et per} ~~com mossa~~

Tamme me estima tant...

Pau = Ho mereixessi més...

Ant = Que tindria de fer per mereixeu?... allistar-me a la policia? fer lo hipocrita pe'ls racons de las iglesias? vestir rotana a fi de que quedessin cubertas totas las mevas faltas?

Jas = Be, et antonet: a lo menos si augmentas ab instrucció progressas ab desvergonyiment. Be, be, noy.

Pau = Dissimull, ^{per tot} ~~mossa~~ Tamme, ell no ho haurá dit per

ofendrel,...

80

Dau = Que te de haber dit: bé me
ho penso prou!... es molt
ignocent lo teu fill.

Ant = Et tu met, per Deu no t'pro-
passis.

Ant = Oncle, que feu?

Dau = Nos venjàrem. No vull
distorbar per mes temps la
expansió dels vostres cors
per la inesperada vinguda
de l'et tu met: jo tornare
demà per veure si m'explia
alguna cosa del seu viatge.

Ant = Que vol que li expliqui,
^{per}
~~per~~ Pau?

Pau = Me sembla que hauràs anat a Roma y no hauràs vist al Papa.

Ant = Si no he vist al Papa, he vist en Garibaldi, que a poca diferència es tot igual.

Pau = Ah, indecent! Ni unyo sense religió ni vergonya.

{ Antonet se abalansa a moren

{ Antoni: sa mare y sa germana lo detenen y Felip se posa en defensa del seu oncle.

Ant = Ah quin dret a mi me insulta aquest home?

Pau = Per Deu, noy.

Me = Antonet, que fas!

Jel = Una si t'atreveixas.

Ant = Deixeu-ma lliure...

Pau = Reportat fill.

Pau = No vull que la meua presència sigui causa de trastorns. Sorto d'aquesta casa per no tornar-li mes; però la maldicció del cel caurà sobre d'ella.

Cena 9^a

Antonet = Paula = Nena.

Me = Lee has dit, Antonet?

Pau = Home, perquè parles així?

Ant = Lee vol que li diguis, mare!

Jà ab veure aquest home
jà m'encenchi; potser que
de aquest modo no tornara'
a posar'ls pens a'u' aquesta
cara.

Me = Deixemlo, que termini de par-
lar de altres coses.

Pau = Si, si, fill, digas, perquè
m'has fet patir tant sense
haber escrit ni una sola
lletra?

Ant = Que diu, mare.

Me = No hem rebut en tot lo

mes ni una notícia teua,
ni del farsenal tampoch.

Ant = Com pot ser això, Nena?

Mare, oren que jo hagueria estat capas... Durant las quatre semanas que he estat en Marsella he escrit, per lo menor, de sis a set cartas, y lo que s' lo Pascual, ni'estich, cert, ni'ha escritas mes que jo.

Re- Donchs ni' una sola ni' ha arribat aqui, ni' una sola.

Pau- Considera quins dias han rem parsat.

Aut- etquestas cartas han estat interceptadas, no pot ser altre cosa. A verira: euantas ni' has escrit tu donde l'

dia que me n' vaig anar?
Ne = Aviat t' ho dire... Sense
la que te n' vas emportat tu,
vuit.

Ant = Douchs de las vuit el han
volat set, porque' no se n' han
rebut mes que una.

Ne = Lle dies?

Ant = Lo que sentis.

Pau = Desus meu! Douchs que
ho preuen las cartas pe'l
canu?

Ant = Aixei es, mare: tot va de
aqueta manera.

Ne = Y quant se ha de acabar
aixo?

Aut. Aviàt, aviàt, s'acabará!

Pau. L'hi tingues una pastarada
 Au l'arga!

Ne. Vols di^{re} l'oplicam, explicam
 alguna cosa.

Aut. No hi ha pas ningú per
 aquí?

Pau. L'hi vols que hi hagi?

Ne. Ca, ca, ningú.

Aut. Dintre pocs dies la cosa
 peta.

Pau. Ho he sentit dir tantas
 vegades!

Ne. Ah, autonet, si no hi portas
 d'altres, estirà tan acostu-
 mada a'hi al plaso de

"dintre pocs dies" que ja
me comença a fer la afecte
cosa si m' diguessen dintre
cent anys!

Aut. Calla, tota; ave es veritat;
te ho asseguro. Me jurgaria
la vida que aquesta semana
abrassaràs en Pasqual.

Me = Y com està?

Aut. Arreglant l'equipatge
per partir. Aquest dia varem
anar a comprar un revol-
ver mes maco!

Pau = Y vols dir que es veritat?

Me = Be, no ho dius pas per bromar?

Aut. No siguis plaga: te dich

84
que això està fet. Dins molts
pochs dies termino lo tro.

Choltin: lo crit se donarà
a' Cadix; (Abrecel y seu baixa.)
y desembarcaran a la emi-
grats a' las sevas correspo-
nents provincias. No puch
dir una paraula mes per-
que...

Me = Perqué?

Aut. La veritat: perqué ni jo ni
ls altres sabem res mes
que lo que ls acabo de contar.

Pau = Això es un patir: ja se
augmenta l' sobressalt...

Aut. Lo tro es gros, mare. No

sera' com les altres vegades;
hi esta' ficada tota la gent
de upa, y tinc entes que
volen fer bugada neta.

Ne = Pe, parlem de tot, tu has
de menjar alguna cosa.

Aut = Feus ralo, mira, m' sento
correr la rata.

Pau = Douels, de pressa, noya, por-
tali' un bossi de l'angonissa
per esperar l'hora del so-
par.

Aut = Unga douels: ya sabeu
que sempre tuch un codell
unit.

{ Venca li porta menja. }

Pau = Per alla' diço' del menjar 85
deu anar molt malament.^a

Ant = Ay mare, no me'n parli.
Menjaban una cosa que
s' deyan bullon, y que era
un piquet negrusco, com
un sach de fasols cocats.

Pau = Ay, putiner!

Ant = Y pe' l' mite, de voltas hi
veya un tros de pulla de col,
o' de ensiam, o' de bleda.

Pau = Calla, que tota m' fas tra-
jita.

Ne = Que deu esta' flach lo pobre
Paseual!

Ant = No, encara. Pero que u' ha

passat de angúnias! que
ni'te' de ganas de viure!

Me- Vols dir?

Ant- Me pots esta' certa: jo t'ho
aseguro: y que aquest asunto
l'entenci com enalresol altre.

Ah, que fa l'Anjaleta?

Me- Flaca com sempre.

Ant- I sa mare encara es tan
neganyora? Lo dinoni de
la vella...

Pau- Pobres vellas, sempre si
d'heu mal...

Ant- No pas de vosté, mare que
ja sab que la estimo mes...

Escena 10^a

86

Dits = Celadó de justicia y varios
Dependientes sus.

Cel = Anton Marcavó?

Ant = Per servirlo a' voste,

{ Pa renyal y lo poliserites lo
llegan.

Me = Deu del cel!

Pau = Reina Santissima!

Ant = Que he fet jo?

Cel = Aixó + ho explicara' algu.

Asegurenlo be.

Ant = No me estrengin tant, que
no he fet cap mal a' ningú

yo no me escaparé.
Cel = De aquí ja te iré a guardaré

jo.
Pau = Pero señor, que ha fet?

Me = No l' lligui, al menos, no l' lligui.

Cel = Apartarse de aquí! ¿Esten ja? Doucas en marxa.

Aut = Mare, Neua; no ploren; jo me iré a iré tranquil.

Pau = Fill de las mevas extranjas!

Me = Antonet!

Aut = No teuen que temir cap

por.
Pau = Ay, fill meu!

Me = Valor, noy, valor!

87
Cel = Cel, fugiu de aqui. Curmar
ya y hora romanos.

Escena II.

Paula - Nena.

Pau = Que s'lo que us esta passant,
noya? jo crech que somnis.

Me = Mare, ha arribat l'hora
de fer nos superiors a nosal-
tres mateixas. Lo ell vol
proba' lo nostre esperit a'
cop de desgracias. No us
atribuleu!

Pau - Ay, noya, jo d'aquesta
pesta soch morta! aieo'

no ho podre' contar!
Me = Fortalera y confiansa.

Escena 12.

Ditas = Ramon = luego = An-
geleta.

Ma = ¿Que es aixo, Paula? he vist
que portaban l' Antonet
lligat.

Me = Ramon, Deu os envia: fema
lo favor de cuidar un poch
la mare, porque t'uch po
que a' la pobre no li agafia
un treball major.
(Paula te barca)

Mau = Si, noya, si.

Aug = Mena, que es aiçó? He vist
a l'Antonnet...

Ne = Da ho veus, etrugeleta!

Aug = Pero que passa, que ha suc-
hilit?

Mau = Que teniu una mica de
vinagre?

Ne = Si... ves, noya, fesme aquest
favor...

Aug = Tot seguit.

Mau = Correu.

Ne = Da ve. Mare!

Aug = Geniu. (Portant vinagre.)

Mau = Da torna eu si: no cal que
tinguen por.

Me = Donchs, Angeleta, v'ina ab
mi.

Aug = Abont?

Me = Anem detras de ell, a' veure
abont lo portan.

Aug = Donchs, anem.

Escena 13.

Dits = Mosau Pau.

Pau = Es inutil, perque' luego va
a' ser embarcat.

Me = Verge santissima!

Pau = Quina desgracia per aquesta
familia!

Aug = Si que es desgracia!

Me = Per Dieu, ~~Mosen~~ ^{Jesu} Dame, per
Dieu! salvil

Pau = Qui l' pots salvar.

Me = Com?

Pau = Donant la ma a'n en Felip.

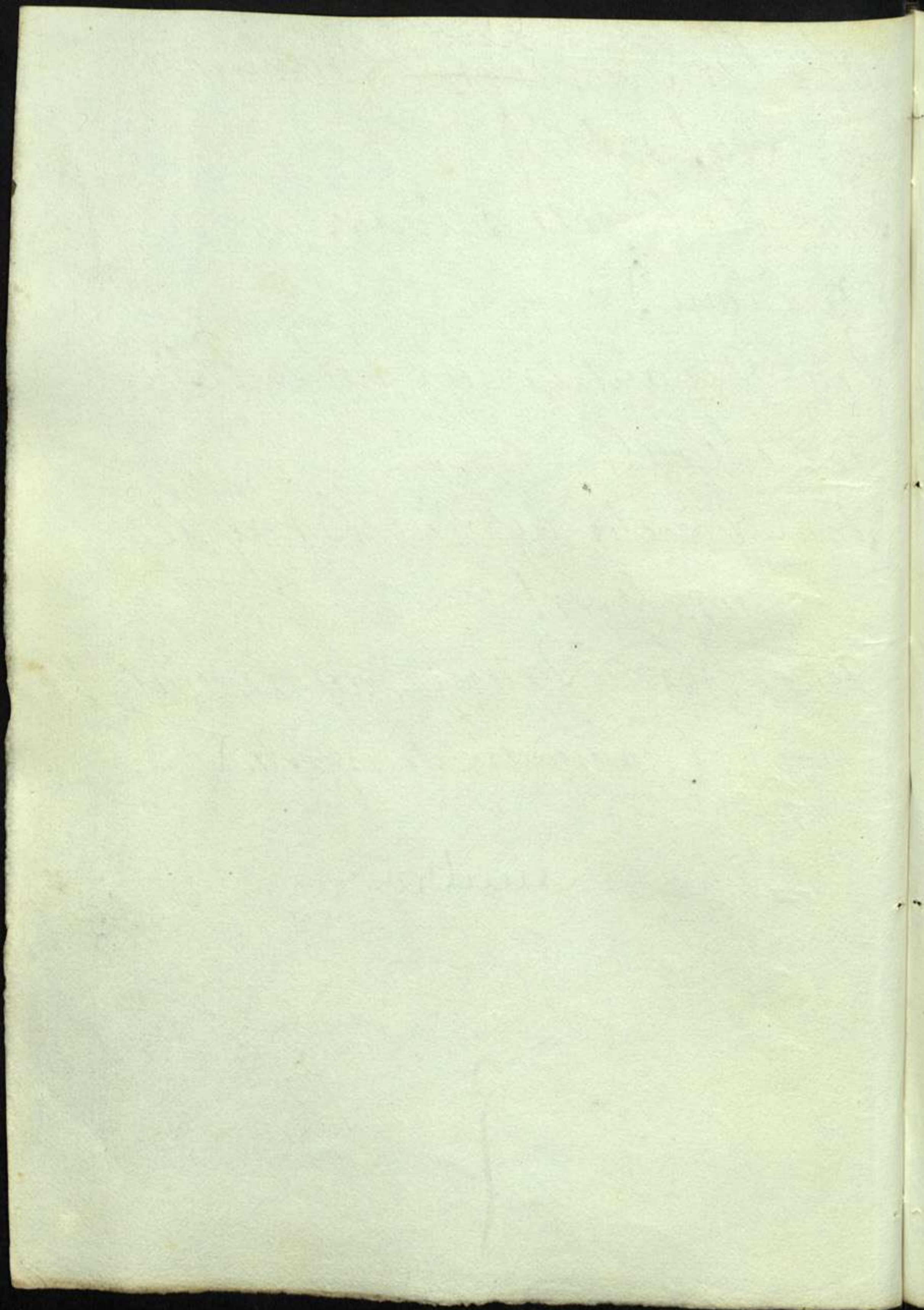
Me = May!

Pau = Donchs ay de ell, y ay de
vosaltres!

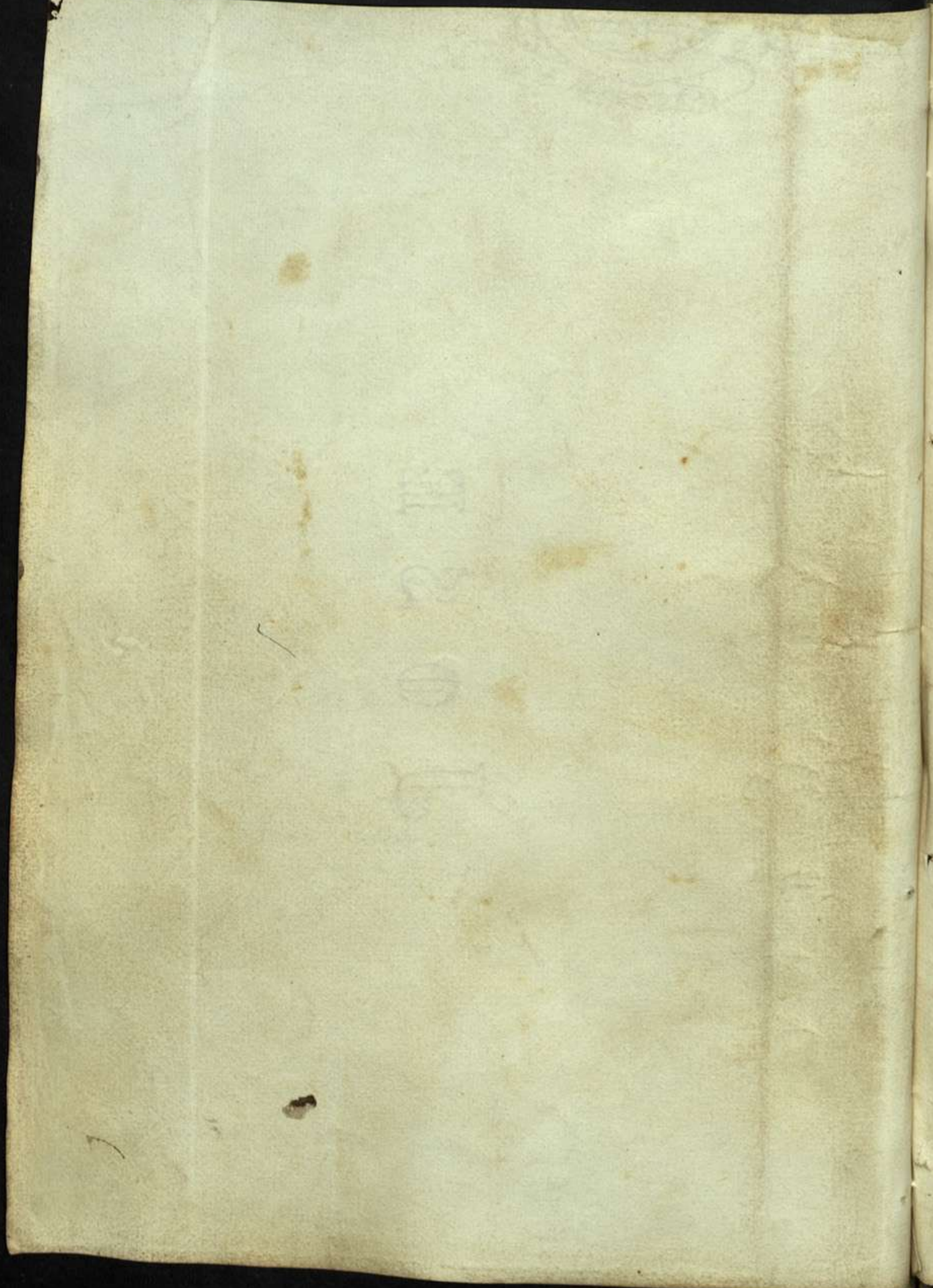
Me = Mosen Dame, ay de vorté!

(Revertintre de esperit.)

= Cuadro. =

J. W. S. R.

Armengol Marqués 1° Apte 1868 Lices

[Decorative flourish]

¡ Viva el poble soberà!

~~~~~

Apte segon.

[Large decorative flourish]

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is very faint and difficult to decipher.

Handwritten text in the middle of the page, appearing to be a main body of text or a list, also very faint.

Acte 2^{on}.

La platja del mar. Rocas y al-
gunas estrabaras a' la esquerra.
y a' la dreta alguna cabana gran
de pescadors en primer terme.

Escena 1^a.

Pere - assegut a' dalt de una
roca y pescant ab la canya.

Pere - Me sembla que ja deu ser
l'hora y aquesta gent encara

No s'enten. Si hauran
tingut por? No se perquè me
Interesso tant per aquesta
família: això sí, ells s'ho
merciïan, perquè la noya
es maca, carinyosa y basta
valenta, sa mare es una
bona dona y l'Antonet val
un India. Despres que se
fé de casa ab lo meu nebot
y tots hem de ser de la ma-
teixa sang, y com un home
no té canalla, ni dona,
ni... Calla, si ho verán?...
Pero posem lo barco en fiteja,

y estem a' la mira.
 (entra en la cabanya.)

Escena 2^a

Dit = Nena = Angeleta = de
 pescadora.

Ne = Ho aquí.

Stij = So no hi he estat may.

Ne = Un altre vegada no ho
 diras a' pis.

Stij = Guo s'heu vingut.

Ne = Duravia que ell ja nos
 ha vist. Acostemshi mes.

Per = (guaitant per una especie de finestra)

Alout van aquesta pescada
retas?

Me = Ay! me ha dat un susto!

Aug = Et mi també!

Per = Da poden entrar, ja.

Me = Entremhi.

Aug = Entrem.

(Entren dins de la cabanya.)
y se asseutan.

Per = Vamor, que ja os tenia
alguna cosa per entretenir
las dents.

Me = Gracias, Per, gracias, no
m'podria empassar res.

Aug = Lo tampoch.

Per = Feu un esforç, noyas. Després

de un temps un altre u veí.

94

Me = Voleu dir?

Per = Siquen confiadat ab lo que
vos dich. Pero manjem, o'
me enfado.

Me = Si ho preneu tot a pit...

Angeleta no l' disgustem.

Ang = ~~Faci~~ un esforç eucara que
mi' sembla que mes aviat
me farà mal que bé.

Per = No ho crequis, noya. et las
penas omplir la paucay
bons trages de vi.

(Cherriam tota tres.)

Escena 3.^a
Dits y Felip.

Fel. = Las he perdudas de vista:
alront a veu'n? tal volta a'
dins de aquesta cabanya?
calla, no es aquesta la del
Pere? ... Si, es lo oncle del
Pascual y tal volta... Si haure
descovert. - Asegurem en
mes.

{ Se acorta a la casa y procura
{ resoltar.

Pev. = Me poden estar certes. Tu,
Nena, aquesta tarde mateixa

donarás una alvarada a' 95
si en Pascual y dintre pocos
dias tendrás tu al teu costat
ab llibertat completa a'
si aquest Autoret, que mi
sembla, mi sembra... Que és
equivoco?

Aug = Que sou plaga!

Per = Si, digali plaga.

Veu = De tant que ho desitjo, me
sembla que és un somni lo
que passa y tinc por de
despertar y trobar-me enge-
nada.

Gel = Sento que em racionan y no
puch sentir res. Sou las

Sevas ven, no me n' cab cap
dupte.

Per= No siguias terca, desembar-
cavan aqui cap al tart: jo te
asseguero.

Aug= Lluina llantina que no juga
se' aqui l'Artonet: tant que
disputaria.

Per= Si no hi pot se avuy y sera
de ma, tinguem paciencia.

Ne= Mentres no li veu suberca
cap mal.

Per= No tinguem por: esta' pres,
es veritat; pero eucara no
se l'han emportat y de con-
seguent no tindran temps de

embarcarlo.

96

Hel- Lo cor me diu que aqui té
de sucharubir alguna cosa
de importancia y no mi puch
determir mes. Me u vaig a
avisar l'oncle y ell dispo-
sara...

Ysena h

Pere = Nena = Angeleta.

Ne = Quan os veig tan ple de
esperansa me sembla que
me animo.

Per- animat, Nena, animat, que
tot va bé. Si no os voleu

movre d'aquí, no es moueu,
jo me n' vaig a donar una
vistazo, perquè es hora de
que es llegui alguna cosa.
Lo temps no pot ser millor,
y com crech que l'barco no
serà pateorra...

Nè = Que no podrem sortir nosal-
tres de aquí?

Per = Si, noya, si. L'hi te de pensar.

Aug = Si vejem caure algun nos
amagarem.

Per = Estrumentus de la canya,
que aixís un dissimula...

(Preu la canya de perca)

Nè = Gotes las precaucions son

rocas.

97

Per = No tinguis per que tot
amira be! No sortiu fins
que jo os avisi, que aniré
a descriure terrenes.

(Sunt y mira per totas parts)

Aug = Es molt bon home.

Per = Da poden sortir: no s'heu
vingu, tot està desert.

(Suntas)

Ne = Aquí es respira millor.

Per = No os moqueu de aquí
la cova: jo me n' vaig a fer
lo meu fet.

(Seu va per dalt de las rocas)

Escena 5^a

Nena = Anjoleta.

Aug = Creuria's que tota tremolo?

Neny Lluís es la que no tremola en
casos semblants? Si no surt

be' lo que se han proposat,

no hi ha consol per nosaltres:

no perdem tot. La mare,

pobre mare, sense animo

per alçar-se del llit!... conta

quan té de sofrir!

Aug = Si que ha patit ab aquestos
días!

Nen = Sembla impossible tanta

maltrat a u' al cor dels ho-
mens!

98

Aug = Qui tindria de donar llum
dona fumu.

Ne = Sió que una ho ven no
ho creuria. ~~Un ministre~~
~~del altar, un que representa~~
~~a' Deus~~ sobre la terra
es possible⁺ que tingua ^{que a' quel} ~~un~~ ^{nom}
cor tan vil, tan infame!

Aug = Sió que ~~cuem~~ ~~sigua~~ a la
~~troua~~ sempre predica la
pau.

Ne = Sió que las sevas accions sempre
son de guerra y de venjan-
ca.

Escena 6.^a

Ditar = Pere.

Per = Noyas, noyas, ja esta lo barco
a la vista, que lo tindrom
aquí dintre tres cuartos de
hora lo mes tardar.

Me = Si, Pere?

Per = Si, si; veniu, desde aquestas
primeras rocas los podreu
veure. Lo vent los es favo-
rable del tot.

Me = Pugemhi pues.

Per = Temiu cuidado, que vosaltres
no hi esteu acostumades.

99
Me= No hi ha com las ganas per
afacer las dificultades.

Per= Lo veuen?

Me= Aquell barco que sembla
tan lluny?

Aug= ~~Quin? Ah! ja l'heig.~~

Per= Si, aquell que a vosaltres
vos sembla tan lluny, y
que esta mes aprop de lo
que penseu, per que te vent
en popa.

Me= Ah! que Deu los quiti! que
lo angel de la neva guarda
ls acompanyi sense tenir
cap desgracia, fins au questa
platja per ell tan desitjada

J. regada avuy per las
mevas llágrimas.

Per = Si, noya, si, já s'acorta l'
hora, pero are baixem, que
no me acomoda que us veys
algu' aquí dalt.

Ne = Com volquem, Pere.
(Vejan: Pere las ajuda)

Aug = Pobre et tonet, que no pot
veure aixó.

Per = Lo me u torno a dalt de
la roca desde ahont tuelh
de per las seuyas convingudas.
Esteuse aquí a la bora de
la porta per si acas...

Ne = Perden cuidado.

Aug. No es veritat que cuan ~~un~~ 100
se troba en un cas semblant
sent una especie de angustia
barrejada ab alegria.

Me = ety, ety, ety, si jo t' pogués
explicar lo que sento; no se'
lo que m' passa, tant temps
sense haberlo vist! ety
m' sembla que encara l' veig
avuy, cuan perseguit per
la policia, va fugir de casa
per la taulada, tirantse de
una gran altura. Deu l'
va lliurar de mal. Crech
que l' cel va escoltar los
meus prechs. Cuan vaig

patir, Angeleta, cuan vaig
patir!

Aug. = Tu cambi' avuy set prepara
una gran satisfacció!

Meu Lluan mes gran seria si la
meua mare este's bona, y
l'meu germà no s' trobes dins
de un calaboso a la voluntad
de aquets canallas que l' van
pendrer!

Per = Vroyas, vroyas, fiquense a
dins, amagense. { Vajant de
la roca } Quina fatalitat! Lo
Amante de moscu Lluan
y l'pillo del seu nebot venen
cap aqui!

108
Me = Que diheu, Pere?

Aug = Almorit nos figuem?

Me = Sempre aquesta gent!

Pere = Veniu, no hi ha temps que
perdre. Detras de aquell
munt de cordas, nansas y
altres arnes de pescar es-
tarem seguros.

Me = Anem donchs.

{ La coloca detras de lo que ha
dit en un seio' de la cabana.

Pere = Si aquesta gent dolenta des-
torbau los nostres plans,
si me impossibilitau de obrar. ~
Deu sab lo que fare!
(Se posa a curi una panca.)

Escena 9.

Pere = Moreu Baume = Felip.

Pau = No s'heu vingut.

Feli = No crech que me hagià equi-
vocat.

Pau = No, no t'has equivocat,

et dalt de aquella roca he
vist un home; aquell home
serià l'Pere; y quan nos ha
vist, s'haurà ficat a la
cabanya per dissimular.

No hi tuch cap dubte, es
prepara un desembarch.

Fel = No també soch de la mateixa

opinió.

Jau = Estás cert de que la població
ha pres las sevas midas?

Jel = Lo mateix he sentit donar
la ordre.

Jau = Douchs tentajem lo terrenu.
Ah de la cabanya!

Per = Lui hi ha?

Jau = Hola, Pere, que fem?

Per = Sa ho veu, moscu Tanne,
aquí remendant aquesta
carpa. ¿voster han sortit
a passejar?

Jau = A donar un tou. . .

Per = Voleu reura?

Jau = No, gràcias.

Per = Bonas o dolentes eucara
hi ha per qui tres o quatre
cosas que semblau cadiras.

Jel = (No veig vostre de ver.)

Sau = Y com va la pesca?

Per = Els molts treballs nos podem
guanyar la vida. Lo peix
se acaba, moreu Saume.

Sau = La gracia de Deu no se acaba
may. Los homes son dolents
y Deu los castiga.

Per = Lo no crech per vos de mal.

Sau = Totu dibeu dir, y no obstant,
gracias a las malas ideas
que tenu, lo non camina

tot dret a' la seva perdició.

103

Jel = Oueh, miri quim barcotau
bonich; y que sembla que
passia molt aterrat.

Dau = Si, efectivament, es bonich.

Per = (Mal llamp...) Uy, encara
es lluny.

Dau = Deu anar a Barcelona.

Per = Casi, casi. Sembla italià y
deu portar pusta per botas.

Dau = Com ho coneixeu això
vosaltres?

Per = La practica, mosen Dauwe,
la practica.

Jel = Qui son aquella gent que

Venen cap aquí?

Per= No l'he conegut. (Començo a sentir un mal estar...)

Pau= Si no me equivoco veig un militar.

Per= (Mayors del cel! lo cabo de mossos!)

Jel= No es lo celador de policia aquell, on de?

Pau= De ho apareix. Si, si, es ell mateix.

Jel= Que buscaran per aquí?

Pau= Que vols que ~~te~~ digui?

Per= (Quem perduts!)

Esperma D.

104

Dits = Cabo de morros = Celado.

Cel = Bonas tardes, morreu Saume,
ab la companyia.

Carion = Bonas tardes.

Cabo = (Ch aqui?)

Jel = (et qui es.)

Cel = Qui viu a' u' aquesta cabana?
mya?

Per = Un servidor de voste!

Cel = Donchs fiquem a' dins y no
es atreviu a' sortir, ni a' fe'
la mes petita senyal, perquè

Qu'ho pagarem ab la vida.
Per. Lo que tu fet?

Calo = et dius sense replicar,

Per. (Deu meu! aiçis nos aban-
donen?)

(Se fica dintre)

Cal = Aquell es lo barco; no hi
trinch cap dubte.

Per = Sobre tot vigilancia!

Jel = ¿ la forsa?

Cal = La va venint. Dius ciels
mirants tindrem tots los
monros aqui. Venen esparra-
mats per no fer sospitar a
ningu.

Cal = Creguim, moxen Samme,

retiris.

Jel = Si, oue, si; la embarcació
es molt aprop.

Dau = Metivense pues. Pensi que
si' cumplesau bé' ab la seva
obligació' jo' ls recomanari
y ja saben que las mevas
recomendacions valen molt.

Cel = }
Cab } Gracias, mosen Dau.

Escena 9.

Celado = Cabo = Pere.

Van apareixent molt amagats
molts morros de la escuadra.

Cabo = Tu posat aprop de aquesta
porta y vigilans a aquest
nomie. (a un morro)

Per = (Quina fatalitat ha estat
la nostra! tenir que perdre
la partida en lo moment
en que s'podia dir que la
terriam guanyada!)

Cabo = Sobre tot sigilo y amaguen
be las armas.

{ Los morros se amagan detras de
{ las rocas y etrabararas.

Cel = Tots los iudicis demostran
que aquest es lo barco ^{de} que ja
terriam noticia.

106

Cabo = So així ho crech. Però,
temim de confessar que no
haber estat per nos en Ganne
probablement sens escapaba
la rata.

Cel = Apartarse a' un costat
perque podriam servirnos.

Cabo = Et la veu meua ja sabeu
la vostra obligació!

{ Se apartan los dos a' un extrem.
Apareix un barco el cual
despues de estar parat, tira
dos botes al aigua y plens de
gent ~~atra~~ can a' terra.

Perz Malehida fortuna! Sort
ingrata! ja no queda per
nos altres cap especie de

esperansa!)

Cel = Sou molts los que desembar-
can.

Cabo = Miller. No hi ha remey
per ells. No contan ab aque-
sta sorpresa.

Per = (S'ho poder veure lo que
passa! y no podets dir lo
perill que estant corrent!)

Escena 10.^a

Dits = Pascual.

du lo moment que va a
desembarcar ab la gent que
porta diu.

Cabo = Fochi à n'ells, minyons! 107

{ Descarga dels moros. Els de la
barca contestan al fochi que
durava una bona estona.

Sholts crits d'una part y
altre: En lo fort de la pelea
cuants se batan tots los de
terra, habentse apartat lo
moro que vigilaba el Port,
aquet se fica dins, surt ab
una carrabina, la dispara
contra l'cabo y l'uata.

Cabo = Ay! soch mort!

Perre = Are à la bayoneta!

{ La mort del cabo decideix
lo combat y los moros fugen.

Escena 10.^a

Pascual = Pere = y = tots los
que han desembarcat.

Pere = Pascual!

Pas = Ouele Pere!

Pere = Ha corregut l'espia!

Pas = Tant de millor: aixis los
hiem pogut donar una lliço-
reta que no olvidaran tan
facilment.

Pere = Dissequida vincli: vaig
a veurer si hi puen per
croixer algun altre.

Pas = Deixeu los, oucles, deixeu los,

que podreu fer falta aquí.

108

Per: Doucis com vulguis.

Pas: Minyons, are ja ho sabeu:
la mitad han de desembarcar
las carrabinas y municions;
l'altre mitad a dalt de
las rocas a vigilar lo país.
Lo prime que se acorti que
coneguen que va per mala
fiu, lleya ab ell.

{ Desembarcan armas y las fican
a la cabanya.

Parlen are, ou el Pere: donen-
me noticias...

Per: Noy, no se res.

Pas: Llei s'ha pronunciat?

Per = Diuen a Cadix, pero ca,
ab lo temps que fa que ho
diuen, casi no ho crech.

Per = ¿ per aquí?

Per = Noy, per aquí tothom quiet.

Per = No hi estarán diu'tre pocas

horas. ¿ y la Nena... sa mare,
l'etronet... que fan, ¿ saben
que jo tenia de arribar aquí?

Per = Tot está arreglat, home.

Per = Si molt corre no 's hi heu
dit res...

Per = Mira, cu proba de que 's
hi he dit... surt, Nena...

{ Entra en la cabina y aparta
las cordas.

Escena 11^a

109

Pito = Nena = Angeleta.

Ne = Pascual!

Pas = Nena!

Ne = Gracias, Deu meu!

Aug = Luns moments mes ter-
ribles ven passat a'n aquell
secó!

Pascual Toco la felicitat ab aquestas
mans y encara dubto de
ella.

Ne = No us tornem a separar
may mes, Pascual.

Pas = No, Nena, may mes nos

depararem. I ta mare,
y l'Autonet?

Aug = Lo pobre!

M = La mare malalta, l'Auto-

net va esse agafat pochis
moments despres de haber
arribat de França.

Par = L'Autonet pres?

M = Si, Pascual.

Par = Oucle Pere.

Pere = Que vols?

Par = Que li nostros amils viu-
quian desseguida a provehirse
de armas y municions, y
guerra oberta contra los
infames sectaris de aquest

governu que us oprina ep.

Per: Si, noy, ai, ai vaig. So ja
no deixo la carabina ni
per dormir. (Su va.)

Ne: Que cara tens de correr mes
perills, Pascual? Que cara
mes?

Pas: Valor, Rena; l'el me pro-
tegeix; la teua memoria
ni quia; la ~~teu~~ ^{a la pietat} amor me por-
tara a la victoria.

Aug: Si l'atouet for aqui!

Per: {arrivant} No es necessari
que vagi a buscar a ningun,
perque n' venen tants que
vulguis. Han sentit la guerra

y apa, ja li som.

{ Van entrant molta paisans,

{ Alguns encalcan ab en Pascual,
y en Pere y luego ls li entregan
carrabina y canana, distri-
buintre pe l'fondo de la escena.

Per= Veniu, noys, veniu. Quele
Pere, que ls li repartix in
las armas, y vos doneu un
repas a los centinellas del
voltant.

Per= Si, Pascual: la vigilancia
sobre tot.

Par= Aquí no ~~se~~ estas be'tu, Neua:
Aony eucara es aquest un
Noch perillós y voldria veure't

apartada de ell.

111

Ne = Allont vols que anem, Pas-
cual? alla' allont tu me
indiquis, alla' aniré!

Pas = Es que m' veritat... no ho
se! No podem anar a casa
vostre perquè alló estara
ara en una completa alarma;
^{totes parts}
~~per qualsevol punt allont~~
~~es dirigia~~ trobareu lo país
en commoció y no es pru-
dent...

Per = Pascual, los mossos se
dirigiran altre volta cap
aquí. Los segueiran altres
foras: nos venen a atacar.

{ Desde dalt d'una roca }

Par = Minyons, a las armas!

Me = Verge sacra, protegiunos!

Aug = ~~ety!~~ las camias se miren

gan!

Par = Nina Nena, veniu.

Me = et Hou?

Par = Embarquense y estareu
en completa seguritat.

Me = et la voluntat teua.

{ Nena y Anjeleta se fican a
la lancha y seu van al barco.
gran moviment, reforçant als
centinellas y preparantse al
combat.

Per = Me sembra que se us pre-

Para una buena rarracina.

Con tal que si surtiu tan
be' com de l'altre!... Bah,
bah... si no podem perdren!

{ Te sentan tiros lluny y todis
{ de cometa. Cijo

Par-

Miuyous, ja ho senti:
aquellas descargas son lo
erit del despotisme ater-
morisat, perque veu aque-

no

tas rocas coronadas pe'
ls soldats de la Espana
liberal. La justicia opri-
mida vos demana recorro:
correm a salvar la patria!

{ Lo combat se fa general a
{ la vista del espectador.

Fi
del acte 2.^{on}

1' hora
Mi nom, ja a arribat ~~el elia~~ de
rompre las cadenas, las sanc
lliberal que corre per nostra cos,
fermenta, Mostrem al mon que
Cataluña no es esclava, Las
nostras familias frapichadas
per despotisme g'ens escarneix

113
esperan de nosaltres la seva reden-
ció, redimim-la. La patria am-
mira, la llibertat em espera per
proclamar la sobercania del poble,
Un esforç més, y la victo-
ria es nostra. Viva la lliber-
tad, Viva el poble soberà-

⁷⁰
Viva! *La al Enm*

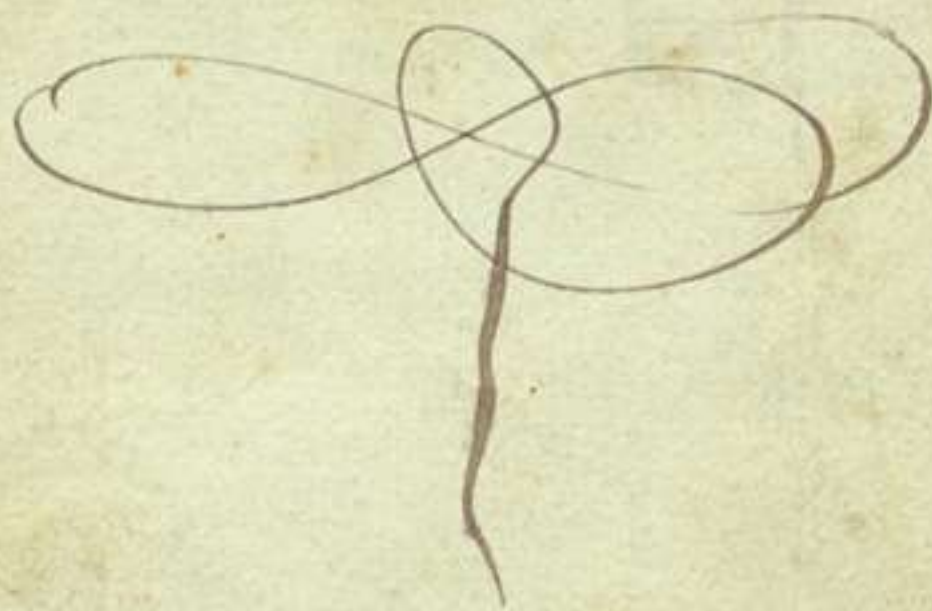
Manengol Marques 1^a Apte 1868 Liceo

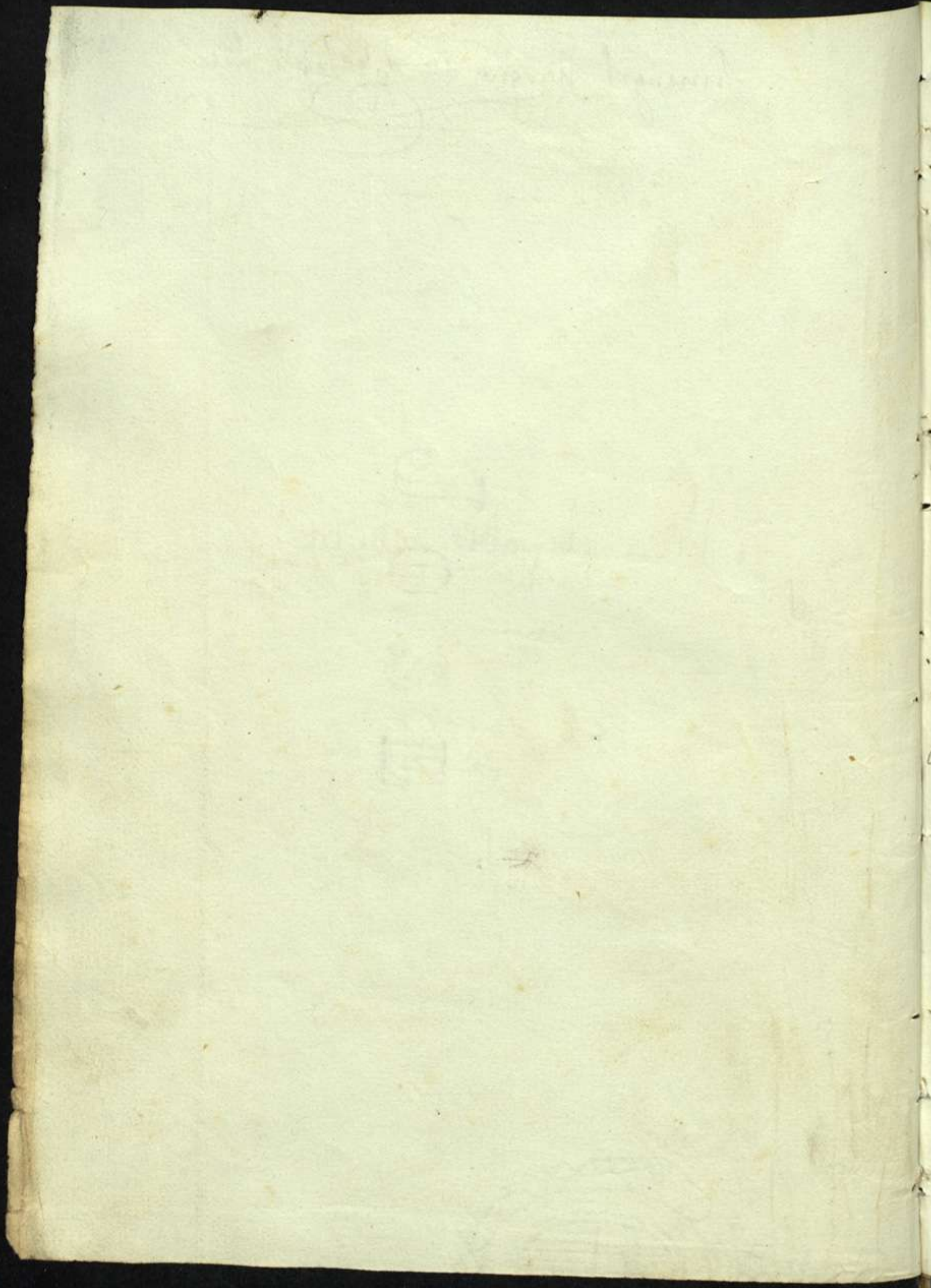
114

¡Viva el poble soberà!

~~~~~

Acte tercer.

Acte 3°

Salta en cara la senyora Paula.

Escena I.

Nena = Angeleta.

Aug = A mi, noya, encara no
 se' lo que m' passa: crech que
 no m' treure may mes lo
 susto del demunt.

Ne = ¿que t' dire jo Angeleta?

Han passat tantas cosas
 per devant meu aquesta

Semana que m' sembla que
soniho y hasta hi ha mo-
ments que crech que m' hi
tornat boja. Me seria im-
possible explicar de quin
modo vaig sortir del barco,
ni com me trobo any a
casa, ni...

Aug. - Aquells mariners van ser
molt bona gent. ab sas trassas
y maneres nos van acon-
panyar aqui, despreciant
los perills que corriam que
no eran pochis.

Ne. - Pero lo Pascual, about es
lo Pascual?

Aug. - [Jo + ho he dit varias vegadas.

Lo Pascual, lo seu oncle, y
 tots los que ab ells anaban,
 se varen veure obligats a
 retirar-se al peu de la mon-
 tanya, y allí se creu que
 estan avuy aguardant a-
 guardant las noticias de
 altres punts.

Me = I estas certa de que no li
 va succehit cap desgracia?

Aug = Si, Sena, si, molt certa.

Aug = Ay, Deu ho vulguia!

Pau = Noya! (Dins)

Me = La va, mare. Esperat una
 mica, que vaig a veure
 que vol.

Cescua 2.^a

Angela = luego = Pere.

Aug = Que deu patir lo pobre estu-
fouet dins de la presó! &
avuy es imposible auarlo
a veurer. Gothom esta
tun recelós... Pero de un
modo o de un altre se li te
de fer saber la veritat de lo
que passa. La gent del barco
nos varen donar tantas
seguritats del bon exit que
te de tenir la seva sorpresa.

Pere = Noya...

Aug = Ay!

117
Per = No te espantis, dona, soch
jo.

Aug = Vos aqui, Pare?

Per = Me he proposat veurer
a l'Automet y he sortit ab
la meua.

Aug = L'heu vist?

Per = Com tres y tres son sis.

Aug = Quina alegria deu haber
tingut! Que ja, esta bo? te
confiansas? ten que se l'
enduguin a Barcelona.

Per = Uy, uy, uy, noya, preguntas
molt! Esta bo, no te por, y te
la certesa de que antes de
molt poch sera tan libre

com los moipons que volen
per l'aire, a' no ser que tu
l'liguis, que airo' m' sem-
bla.

Aug = Calen, Pere, calen.

Per = La Nena? la Paula? les
vull veure.

Aug = Sou alla' dius. Mirare'.

{Dirigitse a' dretre}

Calen, que are veuen.

Escena 3^a

Dits = Paula = Nena.

Aquesta porta agafada del bras.

a' la seva mare.

Ne- et poeli, a poeli; no s'preci-
piti, mare.

Paul- Ay roya! apenas puch
cannuar.

Ne- De mica en mica, no tingua
por.

Per- Com van aquestas forras?

Ne } L'fore!
Paul }

Ne- Vos per agu? Quim sent
vos portau? Parleu, parleu.

Per- Tingua calma y no se
atribolui.

{ Angeleta porta una cadira }

Ang- Segui, segui, senyora Paula.

Ne- Que hi ha cap novedat?

Per- Cap de dolenta. Lo Parcual

està bo' y mes trempat que
un ginyol. He vist l'etu-
fouet que estava cantant
una americana. No teneu
de tenir cap, cuidado per
ningun de ls dos. Casi no
dubto que avuy mateix los
podran abraçar tots dos,
sense cap por que ningú los
separi del seu costat.

Pau = Ah, Pere! si no es aviat
~~avís~~, jo vaig a perdre
la vida.

Ne = Coratge, mare: lo cel vos
donarà forces per passar
aquestas tribulacions.

Pau = De ell ho espero tot, noya.

Aug = etre piya moreu Pauume.

Per = Natua l' mon!

Ne = Veniu alla y saltareu per
la galeria.

Pau = Corre, Pere.

{ entra per la esquerra }

Escena 4.^a

Paula = Nena = Angelita = Moreu
Pauume.

Pau = Lee Deu beneherca a questa
casa.

Pau = Gracias, moreu Pauume.

Pau = Com te trobas?

Pau = Com vol que m'i trobia?

Malament, sempre malament.

Pau = et questa família t'he de portar a la sepultura. No has sabut fer-te respectar per los teus fills y are tocas las conseqüencias.

Pau = Perque' diu això, mossen Dammé?

Pau = Que fa aquesta aqui? et casa teva a fer feyna; batpillera.

Aug = No cridi, no cridi; ja me n'vaig.

Ne = La amiga meva y la mare ¹²⁰
no te cap inconvenient en
que vinguis a casa.

Paul = La mare, ta mare: així
li llubeix lo pel!

Aug = (Meganyos!)

Comedia 5^a

Paula = Nena = Mosen

Paulme.

Paul = La condescendencia extre-
mada perd a moltes fami-
lias. Si l' teu fill no haques
preuents los casinos y la

cafes, no s' trobaria avuy
dins de una presó; y si
la teva filla no se haqués
enrapit per un jove
sense moral ni religió avuy,
fora ben casada y se haquera
estolviat moltes llàgrimes.

Pau- Que hi treu ore, mosen
Dauve, de augmentar mes
y mes lo meu sentiment?

Pe- Finguis mes pietad de la
polere y no insultia lo nostre
dolor.

Pau- Desllenguada! aixis teatre
veixas a parlar a un sa-
cerdot? Aquesta es la educació

que has rebut?

121

Pau = Crech haberli donat la que
m'vam donar los meus pares.

Ne = Es molt cert que no he parlat
del modo que debia... y altre
debia haber estat lo meu
llenguatge, atesas las des-
gracias que per causa de
voste' pesan sobre vosaltres.

Pau = Que tens que dir de mi?

Ne = Pres, moreu Pau me, res: tal
volta algun dia li pugui
posar de manifest lo seu
comportament.

Pau = Calla, noya, per Deu!

Pau = Tu desvariejás, y alborotada

com estas de cap, no pots
compendrer lo que dius. He
respost sempre als teus des-
precis proposantte ventatgas:
he volgut apartarte del mal
camí, proposantte lo casament
ab lo meu nebot...

Me = Perque l'considera ventatgas
per ell y per voste; perque
ab lo meu dot projectaba
remuntar una casa perdu-
da.

Pau = Noya, per Deu!

Pau = Pica, vivora, pica: acaba
tot veri. Sentiras tot lo pes
del meu resentiment.

122
Me - Da que mes pot fer?

Pau - Encara hi ha un mes allà!

Lo Pascual es aquí: ja ho
sabs tu, ja ho sabs. Lols
un miracle del cel lo pot
salvar, y l'cel no fa mira-
cles per un ateo. Esta perdut:
ha caigut a las mecas mans.

Pau - Deu meu!

Me - Aquest home me causa
horror!

Escena 6.

Dits = Felip.

Fel - Oncle, oncle!

Pau = Llei, que llibra?

Jel = Bonas notícias: la revolució
de Andalucia ha quedat
vençuda: lo general Pavía
ha triuñfat y la reina va
cap a Madrid. Venen de Bar-
celona una pila de batallons
y sera' imposible que se escapi-
ni un sol de ls que se han
levantat per qui.

Pau = Be', Felip, be'.

Pau = (Deu se apiadi de nosaltres!)

Ne = (Que cara mes desgracias!)

Pau = Ves, escapa^{em} la notícia per la
població

Jel = Si tot hom la sab; si la porta

l' Diari.

123

Dau. Are comensara a ser la
Espanya lo que deu ser; are
governaràn sense traba al-
guna aquells a qui lo pertoca;
la nostra classe fins avuy
tan trepitjada, alsara l' cap.
altanera y orgullosa de la
seua victoria. Hi te de haber
repich de campanas!

Jel. Sa crech que las anaban a
tocar.

Dau. Y luminarias, y te. Deum
Escena 9.

Dits = Anjelita = (Alborotada.)

Aug- No se' que hi deu haver: se
sentan molts crits pe' ls
carrers, y tot hom corra cap
a' la plassa.

Pau- Es que se entregan a' la ale-
gria.

Ne- (Pobres de nosaltres, Angeleta!

Jel- Do me n'hi vaig, oncle.

Pau- No, esperat, que també viuh.

Pau- (Do soch morta!)

Aug- Sembla que ls crits se acostan.

Pau- Si? calla.

{ Crits de viva la libertat y a'
la llibertat nacional, pe' l'
carri.

Jel- Que diuen?

Pau = Si haurre cutes una cosa per
altre?

124

Jet = Oucle, que s'aisó?

{ crits men aprop }

Pau = Somihos o'estich despert?

Ne = Mare, esperansa!

Jet = Fugin, oucle, fugiu.

Pau = Per aqui, vinya.

Escena 9.

Dits = Pascual = (Abrevolver.)

Pas = Alto, no s'mou ningú!

Ne = Pascual!

Pau = Noy!

113

Lau - (Pobre de mi!

Par - No li deya que arribaria
l'dia? pues ja ha arribat,
{a Paula} Mena, ja han tocat al
seu i les nostras penas. Desde
avuy tot sera dita per nos
daltres.

.. {Moron Dammé y Felip pretanen fugir!}
Alto he dit! i desde aqui
os envio a tota dos a la eter-
nitat.

Lau - Misericordia!

Fel - Perdo! {cauen agenollats}

Par - Absin: vergonya me n' dono
per voster. Quina diferencia!
Els liberals subim auar a

la mort ab orgull, ab aute
resa, sense baixar lo cap: los
servils se arrastran sempre
per terra com las serps.

Nosaltres som fills de la
llum, per ió mireu al cel;
vostes sou fills de la obscuritat,
per a ió aproximan ~~lo seu~~ al
cap a ~~la~~ terra.

Pau = Salveu la vida!

Pas = Sempre insults a'u'aqueixa
boca! Me creu capás de co-
metrer ~~ab ell~~ un assassinat,
perque si ell se trobes a'u' al
meu puesto, ell me assassinaria.
No es oritat, ~~Assen~~ Dammé?

Pau = Pots creure que no, Pascual.
Pas = No; haig de creure que si,
perque nos ha donat sobrats
motius per conceïper la per-
pèdia del seu cor.

Pau = Pietat!

Pau = Perdonal, Pascual!

Ne = Fesho per mi!

Pas = No tinguiam por: jo li sal-
vare la vida, ho prometo:
pero lo entregare als tribu-
nals. Si sols a mi m'haqués
agraviat, lo despreciaria, pero
lo disgust que ha donat a vostres
pent ~~pendre~~ a l'Autonet no
li perdono, no.

Aug = Sembla que hi ha un alcorot!

Pas = No te espantis, Nena, no; es
lo poble que se entrega a la
alegria, despres de tanta
duya que ha plorat entre
cadenas.

Me = Crech que venen aqui.

Pas = Es veritat.

Dau = }
Zel = } Compassio!
Per Deu!

Pas = Per aqui; fiquen vos aqui!
No responch de vostes.

{ los fa entrar per la porta esquerra
y tanta

Escena I.

Dits = Antonet = y Gent = del
Poble.

Ant = Mare!

Pau = Fill!

Ant = germana!

Ms = Noy!

Aug = Antonet!

{ Se aleraranen tots tres }

Ant = Pascual!

Pas = Veu si temia ralis?

Ant = Estich tan content que no se
lo que m' passa. Pa parlarem,
perque' ara, no hi ha remey,

127
mozen D'anne y son nebot
me l'han de pagar.

Par = Ep, ep, ep: no corria tant.

Par = Noy, per Dei!

Aug = (Li ell sabes que li te tan
aprop!)

Ne = Autonet, no t'propessis.

Par = Chipo vol calma, noy, molta
calma!

Aut = Que? que no me vejaré?

Par = No t'vejara's, perquè la
vejama no cab dins de un
cor liberal.

Ne = (Quins sentiments tan nobles!

Uscua Lo
Dits = Pere = (corrents)

Per = Pascual, corra, viua, que a
la plassa tot hom te demana,
Lo poble esta' reunut y diuen
que se ha de formar una junta.
Detras meu venia molta gent
a' buccarte, perque' se hen
pensat que serias aqui.

{ Crits de viva l' Pascual: pora. }

Seus?

Pas = Es precis anarhi. (a' Nena
(Cu' carrugat de fer fugir
aquells dor.) Antonet, anem.

Pau = No t'inguis del costat d'
 a Pasqual.

Aut = No tinguis por, mare.

Ve = Horiaras aviat?

Pas = Tot seguit que pugui.

Per = Que no ho sentis? se despa-
 ciantan.

Pas = Anem pues.

Pau = Esperem que os vull acom-
 panyar fins a la porta del
 carrer. Noya, donam lo
 bras.

Pas = No, agafis avuy ab lo meu.

Aut = Y ab lo meu.

Pau = Que cara puch veurer un
 dia felis. {Tot marchant.}

Me- Gràcias, Verge santíssima!
jà dono tota los meus desvels
per ben empleats.

Los segueix: gran crida de Niva,
Abaiç.

Aug- Arny ni tan sols ha fet
cas de mi: dema' sera' em
altre dia.

~~~~~  
= Mutació =  
~~~~~


127

Escena final.

Gran plassa. En lo fondo la casa municipal ab balcó practicable, des de ahont te de fer Pascual la abloció al poble.

Ramon = Poble y luego Pascual
Pere = Antonet

Ram = {A un grupo} Callen si voten calla: no os he dit que ave son a buscal? Ja no pot tardar gaire: el Pere pescado' u ha anat y ja sabeu que s'home que

cuant vol sab corre. } Srikuià }
Veyen lo que os he dit, ja
venen.

} Faleu dichos }

Per = } Pen pas, homens; no veyen
que aipis no tu ha modo
de ana' endevant?

} Tot donau la ma a Pasual }

Pas = Gracías, miinyous, gracías:
jo no he fet mes que l'
meu deber: vaig jura' sa
crificarme per la liber-
tat del poble, y en Pasual
no falta may a' los seus
juraments.

Tots = Viva el Pasenal! viva!

Pam = Desde aqui no i pot
sentir ves.

^{Ant} Per = De vaho: sera milló que
pugis adalt, y del balcó
estant te sentirán tots.

Mots = Si, si, a dalt.

{ Se pican a la casa municipal }

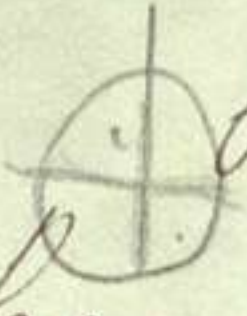
Pam = Antonet! deja que t
donguia una abraçada.

Queta el mon! cuan vaig
sabé que t habian agafat.

Aut = Que hi farais? Pero a fe
de deu algu ho pagará.

Ja esta girada la garba y
aipe no s te de queda aipeis.

El senyo Jaume, y el seu
nebot que s'han de saber
ri com ell, han de saber
de lo que es capàs l'edubnet.
Aquesta gent volen basto'
donchs basto' ab ells.

 Pas = Poble; ja has acabat de
supri; ja has romput las
cadenas que t'oprimian.
De avuy mes, ja no t'ven-
ras amenaçat per una
infame policia que de dia
y de nit seguia los teus
passos. Viva la libertad!

Boti = Viva!

Pas = Las lleys que regia la

Luciá, y beta aquí tothom
pagat y content.

Bam= Molt be, Pere, molt be.

Tots= Viva! Viva!

Pere= Pero, ahont es 'n Pascual?

Bam= Miratal. (Just Pascual al balcó.)

Ah! silenci. Que en Pascual
vá a enrahoná!

Un altre a otras.

REPUBLICAN
OFFICE
NACION

1850

132

nostre nació eran lleys
firmas; lleys fetas tan
sols per protegi' els interesos
de la camarilla asquerosa
que'ns governaba. Vivan
las corts constituyents!

Tots = Vivan!

Pat = La dinastia borbónica
queda aplastada baix lo
pes dels seus crims: tan
desagradada g' fouer carui
dels sacrificis que per ella
ha fet lo poble español!
¡Fera Borbons!

Tots = Fera! fera!

Pat = El poble ha recobrat

avuy los seus drets, i by
del que pretengua atacar-
los. La unio' entre el paí
sanatge, l'exercit y la
marina constitueix la
força invencible de la
nació' espanyola. Viva
el poble soberà!
Tots = Viva!

g.
Li
A large, decorative flourish or signature mark at the bottom of the page, consisting of several overlapping loops and a long tail.